

“ХОРИЖИЙ ФИЛОЛОГИЯ,
АДАБИЁТШУНОСЛИК ВА
ТАРЖИМАШУНОСЛИК
МАСАЛАЛАРИ” РЕСПУБЛИКА
ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ
(ПРОФЕССОР МУХАММАДЖОН
ХОЛБЕКОВ ХОТИРАСИГА
БАҒИШЛАНАДИ)

УДК: 8 И
ББК: 83.3 (4/8)

**“Хорижий филология, адабиётшунослик ва таржимашунослик масалалари”
республика илмий-амалий конференцияси материаллари. Жиззах – 2021. – 284 бет
(1 қисм)**

Масъул муҳаррир:

Маматов Абдуғофур Эшонқулович – филология фанлари доктори, профессор

Таҳрир хайъати:

Бўриева Н., Файзуллаева У., Рустамов И., Жабборова А., Мухаммедов А.,
Сафарова Д., Хайдарова Д., Норбекова Г.

Такризчилар:

Қаршибаева Улжон Давировна - филология фанлари доктори, профессор

Насруллаева Нафиса Зафаровна - филология фанлари доктори, профессор

Хамидов Ҳайрулла Худоев - филология фанлари бўйича фалсафа доктори
PhD, доцент

Мақолаларни тўпловчи ва нашрга тайёрловчи Инглиз тили назарияси ва ўқитиш
методикаси кафедраси мудири, доцент в.б, PhD Бўриева Н.К.

*Ушбу тўпламга жамланган мақолалар қиёсий адабиётшунослик, чоғиштирма
тилишунослик ва таржимашунослик тарихи, адабиётшунослик, бадиий таржиманинг
лингвомаданий аспекти, замонавий наср ва шеър таржимаси муаммолари, ўзбек
адабиёти намуналарини инглиз тилига таржима қилиш, шунингдек, инглиз тилидан
ўзбек тилига бадиий таржимани амалга ошириш, хорижий тилларни ўрганиш
методикаси ва таълим тарбия назарияси, таълим жараёнига педагогик ҳамда
инновацион технологияларни жорий этиш билан боғлиқ долзарб муаммолар ҳамда бу
борада эришилган ютуқлар доирасида мутахассисларнинг тажриба ва фикр
алмашувини таъминлашга хизмат қилди.*

Анжуман материалларидан мазкур мавзулар атрофида илмий-тадқиқот ишлари
олиб бораётган изланувчилар: олимлар, таянч докторантлар, магистрлар, талабалар
ҳамда кенг жамоатчилик вакиллари фойдаланишлари мумкин.

References:

1. Baker S. Hemingway: The writer as artist.— 4-th ed.— New York: Princeton univ. press, 1973.— XX, 438 p .;
2. Shaw S. Ernest Hemingway. - New York: Ungar, 1975. - 136 p .;
3. Young Ph. Ernest Hemingway. - University Park: The Pennsylvania state univ. press, 1966.— 297 p.
4. Saidov.A. Ibrahim Gafurov is the arif of badianavis, the perfection of arifs. - Tashkent, 2017. 111 pages.

THE PROBLEM OF TRANSLATING STYLISTIC DEVICES

*Normurodov Kamol, Qoraboshev Ikrom
JSPI, Foreign Languages Department.*

Abstract: This article discusses the issues of rendering the stylistic devices, their characteristics and specific features into another especially non-related language. It expresses some features as the transfer of the device into English and reconstruct this device in target language.

Key words: Render, target language, source language, stylistic device, adequacy, cognitive approach, semantic-functional.

During last decades especially intensive development in area translation is observed. Principal causes of this phenomenon are the certain gravitation of the world community to integration. Constantly there is an exchange of the got information (not at all levels, it is usual), cultural properties. The international conferences both with scientific, and on social questions are carried out. There is a vigorous exchange in the field of the film-industry. Though, probably, it would be more expedient to tell, that there is an intensive inflow of the western film-industry on our market. The art of translation has been investigating from the centuries. Many scientists worked on this sphere and invented variety theories. The last decade saw considerable headway in the development of the linguistic theory of the translation.

While rendering the oral or written texts one can come across such questions;

- are the stylistic devices functions as the same in two languages,
- the meaning impacts on the same to speakers in two languages,
- adequacy can be saved as in TL and SL etc.

Great number of fundamental contributions to this theory have been recently made both in our country and abroad. In translation, rendering the stylistic devices into another language has many difficulties especially non-relative languages. Because indifferent communications express on the language users select words of different stylistic status. There are stylistically neutral words that are suitable for any situation, and there are literary(bookish)words and colloquial words which satisfy the demands of official, poetic messages and unofficial every day communication respectively. SL and TL words of similar semantics may have either identical (a steed - takovar, aforesaid-yuqorida ta'kidlab o'tilgan-,gluttony-mechkaylik, to funk-hurkmoq)or dissimilar(slumber-tush, morn-tong,) stylistic status of the original text, by using the equivalents of the same style or, failing that, opting for stylistically neutral units.

The speaker can select each object he or she mentions in a unique way, thus giving his or her speech a unique stylistic twist. Such methodological expressions present great difficulty to the translator, as their meaning is often subjective and incomprehensible. Some phrases are corrected by repetition and may have a constant equivalent in TL. To enhance the communicative effect of the message, the author of the source text can use a variety of methodological tools, such as metaphors, imitations, phrases, and so on. When a translator encounters a stylistic device, he has to decide whether to keep it to himself translated or left elsewhere and compensated.

The most commonly used metaphors and imitations in fiction are not excluded from all types of texts. Metaphor and imitation confirm the similarity between the two things or processes, however in the latter, the similarity is determined using prepositions "as" and "like."

Many metaphors and imitations are typical speech figures that are routinely used by members of the language community. Such figurative units can be considered as expressions and translated in a similar way. The problem of translating individual figures is more complicated.

A speech created with the imagination of the author of the ST. They are important elements of the author's style and are usually translated literally. However, the original image cannot be accepted in the target language and the interpreter must periodically seek a suitable substitute.

For ex; They had reached the mysterious mill where the red tape was spun, and Yates was determined to cut through it here and now. (St. Heym. "Crusaders")

"Red tape" is usually translated as «byurakratizm», but bureaucratism cannot be spun or cut through. The translator had to invent an occasional substitute:

Ular shtab-kvartiraning devoriga yugurishdi, ammo Yeyts darhol bu devorni yorib o'tishga qaror qildi.

Some stylistic devices may be overlooked by the translator when their expressive effect is insignificant and their reproduction in the target text contradicts the spirit of TL. One of the oldest and most widely used methodological devices in English is alliteration.

As mentioned above one of the most interesting aspects of the theory of translation is the problem of passing SDs in the target language. Translation is the difficult many-cited phenomenon, the separate aspects of which can be the object of research by different sciences. Within the framework of the theory of translation the psychological, literary, ethnographic and others sides of rendering activity are studied. A translator has the following choice: either to make an effort to copy the device of the source language text, or if it is impossible, to create an own stylistic device that possesses a similar emotional effect in target language translation.

A translator always tries to improve an author's text using different devices but it frequently results in failure. One of the reasons for it is the peculiarity of the source language usage.

For instance: English is belong to Indo-European language family while Uzbek is belong to the a Turkic language family. So the word order of these languages are also different.

To conclude while rendering the stylistic devices into another, especially non- relative language, interpreter should be aware of that language's not only grammatically and lexically

but also specific features of style. As mentioned above translator role is to enhance the information to the receiver as its adequacy.

Used Literature

1. Alan Duff. Translation. Oxford University press. 1972.
2. Barkhudarov L. S. Language and Translation. M. 1975
3. Normurodov, K. (2020). FORMULATING AND DEVELOPING ENGLISH GRAMMAR COMPETENCE. *Архив Научных Публикаций JSPI*.
4. Normurodov, K. (2020). PHRASEOLOGY PROBLEM IN TRANSLATION AND HISTORY OF STUDYING THE PROBLEM. *Архив Научных Публикаций JSPI*.

А. КАМЮ – «ЭЗГУЛИК ВА ЁВУЗЛИКНИНГ БОШҚА ТОМОНИДА» ТУРИШГА ИНТИЛУВЧИ МУАЛЛИФ

Турсунова Наргиза Хамрақуловна

*Самарқанд давлат чет тиллар институти мустақил изланувчиси
Француз тили ва адабиёти катта ўқитувчиси*

Экзистенциализм назариясига кўра, абсурд дунёга тушган сўққабош одам, рухий кризис ҳолати (оғир хасталик, яқинларининг ўлими, ўлим хавфи)да ўз мавжудлигининг моҳиятига етиб, экзистенциал чегара ҳолатига яқинлашади. Янада соддароқ қилиб айтганда, одам ҳаётда ёлғизлик, йўқчилик, меҳнату-машаққатлар, адолатсизлик, кулфатлар, оғир хасталик ва ўлимларга тинимсиз дуч келаверса, бу ҳаётдан кутган мақсади ушалмаса, унинг рухий онгида гўёки зулмат, чексиз ва азобли сахро, тубсиз уммон пайдо бўлади. Шунда инсон дунёга келишидан мақсад-муддао ҳақидаги саволга жавоб излайди, ҳаётдан мазмун, мақсад ҳамда ўз келажагини чамалаб, бунга-да ижобий жавоб топа олмайди. Экзистенциал борлиқнинг айнан мана шундай концепцияси француз экзистенциалист ёзувчилари Ж.П.Сартр ва А.Камюнинг бадиий ижодида баён этилади. Урушдан кейинги француз адабиётида етакчи сиймолардан бири бўлган Камю бу вақтда Жан-Поль Сартр билан яқинлашди. Шу билан бирга, Сартр ва Камюнинг абсурд борлиқни босиб ўтиш йўллари турлича эди, шу боисдан 1950-йиллар бошида жиддий мафкуравий келишмовчиликлардан сўнг, Камю бир йўла Сартр ва у етакчи бўлган экзистенциализм оқими билан хайрлашди. Камю «Исёнкор одам»да (1951) юз йиллар давомида кечган, ҳокимиятга қарши норозилик назарияси ва амалиётини кўриб чиқиш жараёнида диктаторлик мафкурасини, шу жумладан коммунизм ва мустабидликнинг бошқа шакллари танқид қилади. Бу мафкуралар инсон озодлиги ва оқибат – унинг кадр-қимматига дахл қилади. Камю гарчи 1945 йилдаёқ «бугун урфда бўлган экзистенциализм фалсафаси билан туташ нукталари жуда кам, чунки хулосалари ёлғон»лигини таъкидлаган, унинг айнан марксизмни рад этиши, марксизмпараст Сартр билан оралари бузилишига сабаб бўлди» [3].

Сартр ва Камю илк бор 1943 йили Парижда учрашишган, ўшанда Камю – *Combat* газетаси муҳаррири эди [3]. 1944 йили А.Камю, Ж.-П. Сартр, Пабло Пикассо ва Симона де Бовуар, Пабло Пикассонинг «Тутқич берган омад» (*Le Désir attrapé par la queue*, 1941) номли пьесаси намойишида ўзаро дуч келишган эди. Бу учрашув икки файласуф дўстлигининг дебочаси бўлди. Сартр *Combat*нинг таҳрир хайъатига кирди, Камю Сэн-

	creating a stylistic effect and expansion of the structural composition of phraseological units.....	
26	<i>Узоқова Ш.</i> Феъл маъносини очиб беришда ҳаракат модификаторларининг роли.....	93
27	<i>Мухамедов А.</i> Таржима ва таржимашунослик: тушунчалар таърифи ва таркиби.....	96
28	<i>Safarova D.</i> Ernest hemingway and uzbek literature.....	100
29	<i>Нормуродов К.</i> Корабошев И. The problem of translating stylistic devises.....	103
30	<i>Турсунова Н.А.</i> Камю – «эзгулик ва ёвузликнинг бошқа томонида» туришга интилувчи муаллиф.....	105
31	<i>Халиллаев А.</i> Ҳозирги замон лингвистикасида фрейм терминига доир назарий қарашлар.....	108
32	<i>Абдулкасимова Л.</i> Морфологик усул орқали ясалган жиноят ҳуқуқига оид арабча терминлар.....	111
33	<i>Нарбеков Ф.</i> Цикл о профессоре челленджере: гений и человечество.....	115
34	<i>Бахриддинова Д.</i> “EVFEMIZM” ning jamiyatdagi axloqiy va madaniy rivojlanishidagi o’rni.....	119
35	<i>Абдуллаев А., Ёрматова Д.</i> Инглиз ва ўзбек тилларида итератив конструкциялар типологияси.....	121
36	<i>Abdullayev A., Xushiyeva N.</i> Ingliz va o’zbek maqol va matallarining leksik hamda grammatik xususiytlari ularni qiyosi o’rganishning ahamiyati.....	123
37	<i>Неъматова С.</i> Алишер Навоий ва Захириддин Мухаммад Бобур ғазалларида хижрон васфи.....	126
38	<i>Nizomova Z., Xolmirzayeva D.</i> Definitions of principal concepts in lexicology.....	130
39	<i>Солиев Э., Солиева М.Т.</i> Инглиз ва ўзбек тилларидаги фразеологик синонимик қаторларнинг хусусиятлари хақида.....	133
40	<i>Хидиров О.</i> Жаҳон тилшунослигида синтактик теглашнинг назарий асослари.....	139
41	<i>Кенжабаева Г., Эсемуратова А.</i> One of the greatest poets.....	141
42	<i>Yunusova S., Qurbonova D.</i> Qiyosiy mifologiya va folklorshunoslik masalalari.....	143
43	<i>Mirzayeva D.</i> Occurrence of pragmlinguistic features of paremias.....	145
44	<i>Mirzayeva. D.</i> Paremiologic resource of the language and its cultural-cognitive aspects.....	147
45	<i>Исанова В., Бабаджанова Г.</i> Синтактик алоқа, муносабат ва синкретизм лисоний ҳодиса сифатида.....	149
46	<i>Мустафоқулова М.</i> Инглизча “to look” ўзбекча “қарамоқ” феълининг коннотатив маъносидagi ижобий, нейтрал ва салбий маъноларда ифодаланиши.....	152
47	<i>Jumayeva B.</i> Ingliz va o’zbek tillaridagi sinonim va antonim frazeologik birliklarning semantik xususiyatlari tahlili.....	155
48	<i>Do’stbayeva N.</i> Madiyeva Madina. Tarjima jarayonida fraziologizmlarning	158